

CAMPS, Christian / BOTET, René (2007): *Dictionnaire français-catalan*. Perpinyà: Edicions Tra-bucaire.

Amb aquest diccionari queda enrere el diccionari bilingüe convencional de traducció simple que, en el cas de constar-hi més d'un mot equivalent, en deixa la selecció a criteri de l'usuari. Cada una de les 62.500 entrades està estructurada de forma clara, ordenada, didàctica i proporciona prou elements perquè la consulta sigui profitosa sense deixar gaires fils pendents atès que dona també tots aquells contextos en què pot aparèixer el mot seguits, quan escau, d'un bon nombre d'expressions que el contenen.

L'estructura dels articles lexicogràfics, explicada detalladament pels autors a la introducció, és clara i ordenada tal com apuntàvem suara. Cada mot francès és transcrit en majúscula i negreta i, dins la mateixa entrada, figuren els homògrafs i els homòfons. Després de donar la categoria gramatical en cursiva i el camp semàntic, el registre a què pertany, la freqüència d'ús i l'extensió semàntica en versaletes figura l'equivalència catalana donada, si cal, a través d'una curta explicació, d'un sinònim o d'una breu situació. Els signes convencionals // i / separen respectivament les diferents traduccions proposades i els diferents sentits per a una mateixa equivalència en francès. Al final de l'article, ordenades alfabèticament, en negreta i en cursiva, figuren les expressions, les locucions i els refranys.

També a la introducció els autors exposen la finalitat del diccionari: «el nostre diccionari bilingüe francès-català ha volgut respondre a les expectatives de tots els que s'interessen pel català». És per aquest motiu que el diccionari abasta pràcticament tots els camps semàntics: medicina (*angiologie* angiologia), gastronomia (*moussaka* mussaka), botànica (*liquidambar* liquidàmbar), tecnologia (*échopper* burinar), etc. i contempla tots els registres lingüístics: literari (*haïku* haïku), familiar (*criailler* FAM xisclar) i indica també si un mot és considerat antiquat (*ost* host). D'altra banda, recull també neologismes (*algotérapie* algoteràpia), sigles (*O.N.G.* ONG), topònims (*Antarctique* Antàrtic) i antropònims (*Corinne* Corina).

La primera impressió, doncs, és que ens trobem davant d'un diccionari bilingüe complet, pel nombre d'unitats lingüístiques recollides i per la selecció d'aquestes unitats, i diferent per la informació que en proporciona.

Així, l'entrada *poche* f butxaca, conté set acepcions amb diferents equivalents:

(faux pli de vêtement) bossa, bufa, botxa. // (aux genoux) genollera. // (sac) bossa. // (jabot des oiseaux) pap. // (sac pour les céréales) costal, sac. // (d'un filet de pêche) còp, coronell, mànega. // (pour chasser) xarxa. // (sous les yeux) bossa.

La informació no acaba aquí. Els autors donen més equivalents pertanyents a usos més específics del mot:

MÉD. (d'un absès) cavitat. // MIN [eralogia] bossa. // MIL bossa.

A continuació prop d'una vintena d'expressions franceses amb el mot *poche* i els respectius equivalents en català ofereixen tots els recursos per a la precisió de significat. Val a dir que els refranys i les expressions proposades en català van sovint acompanyades d'exemples :

format de poche de butxaca. *Livre de poche*, llibre de butxaca.

Sempre amb presses i gairebé obsessionats a obtenir la informació de manera instantània és plaent seguir la pista d'un mot dins el diccionari. Així, si anem a l'entrada *livre* 'llibre' tornem a trobar *livre de poche* amb molts d'altres contextos, des de *livre blanc* 'llibre blanc' fins a *livre électronique* 'llibre electrònic', i expressions com: *on pourrait en faire un livre* 'se'n podria escriure un llibre', *parler comme un livre* 'parlar com un llibre' o *réciter une leçon à livre ouvert* 'dir una lliçó d'una tirada'.

Fidels al seu objectiu els autors saben donar una explicació prou completa quan un mot francès no té equivalent en català. Alguns exemples: *cassoulet* m plat típic de la regió de Tolosa, fet amb mongetes, salsitxes, cotna; *mouillette* f tall m de pa llarg i estret per a menjar els ous passats per aigua. De fet,

els autors mantenen l'explicació del mot francès abans de perdre el sentit específic d'un simple equivalent. És el cas, per exemple, de *nuer v tr* harmonitzar els colors en teixir. En català el mot 'matisar' potser hauria estat suficient.

Quant a la selecció del lèxic de determinades àrees, com poden ser aquelles referents a les noves tecnologies aplicades a la indústria o a les ciències en general, el diccionari també recull aquells mots que els parlants han popularitzat a mesura que els seus referents han esdevingut habituals. A tall d'exemple, en el camp de la informàtica trobem: *accès* accés; *bit* bit; *bureautique* ofimàtica, buròtica; *boucle* bucle; *cliquer* clicar; *coupler* acoblar; *émoticône* emoticona; etc. En aquest camp, el diccionari incorpora també mots que no figuren en el DIEC2 ni tampoc recull el TERMCAT: *listage m* llistatge.// INFORM llistat; *cybercafé* cibercafé; *cyberculture* cibercultura. El mateix ocorre en d'altres camps: *bio-acoustique* bioacústica; *biodesign* biodisseny; *bioterrorisme m* bioterrorisme; *multisalle* multisala; *munster munster* (tipus de formatge).

Un diccionari d'aquestes característiques és sens dubte laboriós i requereix un temps d'elaboració. Això comporta algun risc, sobretot si tenim en compte que vivim uns temps de canvis continus que es produeixen de manera accelerada. No és d'estranyar, doncs, que algun equivalent proposat ja hagi quedat obsolet. L'abreviatura *C.E.* correspon en francès a: Comité d'entreprise (Comitè d'empresa), Communauté européenne (Comunitat europea) i també a Cours élémentaire. Per a aquest darrer significat els autors donen l'equivalent 'Curs elemental' i, entre claudàtors afegeixen la següent informació: «A Espanya, 2n, 3r de E.G.B.». Tanmateix, el sistema d'Educació General Bàsica (E.G.B.) va ser substituït als anys noranta pels anomenats «cursos de Primària». Dins el camp de les anomenades noves tecnologies, algunes amb molt poc temps per arrelar atès que evolucionen molt ràpidament i contínuament, podríem trobar algun altre exemple com és el cas de: *MP3* (abreviatura de «Moving picture expert group-1 audiolayer-3») MP3 també en català. Avui, però, ja no és l'aparell ideal per poder escoltar música sinó que, de moment, és l'IPOD.

Sovint la moda o la pressa de la societat per enfilarse al carro de les novetats accelera l'adaptació d'un neologisme: *aquagym f* SPORT gimnàstica aquàtica. Tanmateix, a les llistes de neologismes del TERMCAT ja trobem *aiguagim*.

És cert que en una obra d'aquestes característiques hi podem trobar sempre algun error o algun matís per esmenar. Així, per exemple, mentre que a l'entrada *asile* dona l'equivalent 'asil', a l'entrada *mouroir* trobem 'asilí', propi del català antic segons el DCVB. Un altre error, o qui sap si una mala jugada dels follets, es troba a l'entrada *égorger v tr* degollar // (tuer) assessorar. Posats a filar prim, mentre que a *braise f* brasa, *sous la cendre* és 'caliu', a l'entrada *cendre f* cendra, *sous la cendre* és 'a la brasa'.

Tot plegat ben poca cosa dins de tantes pàgines d'informació excel·lent pel seu rigor i pel seu abast. Podem dir que el diccionari compleix amb escreix el propòsit dels autors ja que no únicament dona solució als dubtes de qui s'interessa pel català sinó que també esdevé una bona eina per a aquelles persones que volen trobar el matís adient de molts mots en francès.

Montserrat BARRI MASATS

BIBLIOGRAFIA

- CAMPS, Christian; BOTET René (2001): *Diccionari Català Francès*. Enciclopèdia Catalana (Diccionaris bilingües).
- CAMPS, Christian / BOTET René (2006): *Dictionnaire français catalan d'expressions, locutions et proverbes*. Canet: Trabucaire.
- Treasure of the French Language. Dictionnaire de la langue du XIXe et du XXe siècle*. 16 volums. Paris : CNRS, 1971-1994.